

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בית נאמן

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

יום רביעי ז' באייר התש"ע

נושאי השיעור:

ניתן לשמוע
את שיעורו של
מרן זצוק"ל
בערוץ קול ברמה.
או ב'קו בית נאמן':
079-9270505

ביאורים נפלאים בפרקי אבות פרק ג'.

השתחרר וחזר לחיידר.

עני המבקש צדקה זה מלאך!

ב. כמה מוסר צריך ללמוד מזה! אנשים חושבים שעני שאומר "צדקה, צדקה, צדקה", זה טרדן. אבל זה לא טרדן, זה שליחא דרחמנא, זה מלאך! צריך ללמוד את הדבר הזה. מה שתתן, תקבל כפלי כפליים, וזה בדוק ומנוסה. כל האנשים שהם חושבים אמר רבי יהודה הלוי: "החושבים כספם לעץ דעת, ועל כן ייראו לנגוש בעץ הדעת". התורה אמרה, רק לא תאכלו, אבל הם מוסיפים את חומרה של חוה... חמור חמוריים. לא יגע בו, אבל גם בשבילו לא יגע בו, ואחר כך פתאום הכל הלך. השקיע בדולרים - הלכו לאיבוד. השקיע במניות - הלכו לאיבוד. השקיע במיידיו - "תגדוף כעשן"... הכל הבל הבלים. אבל אם אתה נותן, אפילו אם ילך הכסף, לפחות עשית בהם מצוה.

"מעשיו מרובים מחכמתו"

ג. [פרקי אבות פ"ג משנה י"א]: "רבי חנינא בן דוסא אומר, כל שמעשיו מרובים מחכמתו, חכמתו מתקיימת". לא די יראת חטא, יראת חטא ככה אוורירית מופשטת, צריך מעשים! שמעשיו יהיו מרובים מחכמתו. כולם חושבים שהרמב"ם חכמתו מרובה ממעשיו. לא נכון! לרמב"ם היו מעשים טובים מעל ומעבר ממה שאנחנו נוכל לשער. הרמב"ם כתב (פ"ה מהלכות תעניות ה"ט) מעולם לא אכלנו בערב תשעה באב תבשיל. שום תבשיל. על פי דין הגמרא (תענית דף כ"ו ע"ב) מותר לאכול תבשיל בערב תשעה באב, רק לא בשר. ובבוקר לפני סעודה מפסקת, מותר לאכול אפילו בשר (רק שאחר כך נהגו לא לאכול מראש חודש). לא אכלנו מעולם תבשיל בתשעה באב. מהבוקר עד הערב לא טעמנו³. כשהרמב"ם לוקח את לשון הגמרא, הלכות שאנשים אומרים "איזו הלכה אכזרית", כשהרמב"ם מסביר לך אותה, היא מתוקה מדבש. יש גמרא בגיטין (דף י"ב ע"א) שמביאה מחלוקת בין רבי יוחנן וריש לקיש, האם מותר לאדון לומר לעבד: תעבוד אתי, ואני לא אתן לך פרנסה - "עשה עמי ואיני זנך". ריש לקיש אומר לא, רבי יוחנן אומר כן. הוא יכול לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך, תעבוד כמו חמור, ואוכל לא אתן לך. למה ככה? התורה "דרכיה דרכי נועם" (משלי ג', י"ז), למה יעשה ככה? אז הרמב"ם מסביר (פ"ט מהלכות עבדים ה"ז), שהאדון הזה חמור, הוא לא יודע שאם יאמר "עשי עמי ואיני זנך", או

3. הרמב"ם מעולם לא ביטל טבילת בעל-קרי. הוא לא היה בעל-קרי, הוא היה צדיק יסוד עולם. אבל טבילה של עונה, מן הדין לא צריך, "בטלוה לטבילת עזרא" (ברכות דף כ"ב ע"א). לא כמו השוטים שבגלל הטבילה הזאת מתפללים באחד אחר הצהריים, מי הרשה לכם?! כל התפלות וכל הברכות הם ברכה לבטלה, מה אתם עושים?! השתגעו?! לא, אנחנו למעלה מהזמן. כותב בילקוט יוסף בשם חכם אחד לפני מאתיים שנה, הרב זכרון יוסף שטיינהארט, שאמר שהתירוץ יותר גרוע מהשאלה. אתם למעלה מהזמן?! תאכלו חמץ בפסח כי אתם למעלה מהזמן?! תאכלו בכיפור כי אתם למעלה מהזמן?! מה השיגעון הזה?! יש זמן! תפלת מוסף, יש לך זמן כל היום. ואמר רבי יוחנן, מי שמאחר מוסף, נקרא פושע, אף על פי שזמנה כל היום (ברכות דף כ"ח ע"א). מה זה פושע? הכוונה רשול, ככה פירוש המלה. צריך מעשים רבים. והרמב"ם אמר, מעולם לא ביטלתי טבילת עזרא, אבל בספר אני לא כותבת את זה, אלא רק מה שהוא הלכה (שור"ת הרמב"ם דפוס ליפסיא סי' ק"מ).

"ועשות חסד"

א. ¹נקרא סיפור יפה, זה [מוסר, זה] כמו פרקי אבות. אומרים שזה סיפור אמיתי, אדרבא. "הסיפור אירע בחורף הזה - תש"ע, אחי הצעירים חוזרים הביתה מכיוון תלמוד התורה בשעה שש, אחר יום לימודים ושחיה בים התורה (גאון עולם...), אך לפתע תופס אותם הגשם, פתאום עומדים הם ברחוב ברנדייס פינת מלכי ישראל (יש כזה רחוב בירושלים), ליד מעבר חציה. והם לא היו מוכנים לגשם כלל, ללא מטרייה, וגם כובע או ז'קט אין להם. עייפים ותשושים נעמדו מתחת לעץ, שלפחות יגן עליהם קצת, אבל זה לא עזר כלום. הם צועדים בזריזות לעבר מעבר חציה, כדי לחצות לכיוון רחוב הטורים. ואז כמו מלאך משמים, מתקדמת בנסיעה איטית מכונית פשוטה ורגילה. מן החלון של המושב הקדמי של הנהג יוצאת יד של איש מבוגר, והיד מגישה להם מטרייה, והוא אומר להם: קחו צדיקים. אחי - אחיו של הכותב - שואל: במתנה? אמר לו כן, מתנה, בשביל מצות חסד, והלוואי שהיא תוסיף לזכויות של בנימין שלי. האיש הזה היה בלבוש חסידי. אמרו לו תודה רבה, פתחו את המטרייה, וחזרו הביתה. אבי רצה לדעת מי זה האיש להודות לו על מעשיו, אבל שום סימן לא היה לו. לך תמצא חסיד בעל מכונית אפורה פשוטה מחלק מטרייה... אחרי ארבעה ימים, מצא אותו. לא אבי מצא אותו, אלא בעל המעשה - חיים פ. (הוא לא רוצה לכתוב מה זה פ', פרידמן, פרישמן, אני יודע...). בעל המעשה מצא את מספרם לאחר חיפוש בתלמוד תורה אליו הם השתייכו. התקשר חיים פ, וסיפר לאבי² כך: בנימין בני נולד לפני ארבע שנים. ארבע שנים הללו היו רצופות סבל, כי הוא מסכן נולד עם מום בלב. ארבע שנים סבל, והנה הודיעו הרופאים שצריכים להיפרד ממנו. עוד היום - תוך שעות ספורות - ילך לעולמו. חיפשנו עבורו זכויות, ארגנו חברות תהלים, סגולות אמנים, אבל זה לא עזר למצב כלל. הוא נסע מיואש לביתו להכין נרות נשמה, ולהחליף בגדים שאפשר לקרוע. ובינתיים השאיר את אביו עם בנימין ברגעיו האחרונים. בעוברו ברחוב מלכי ישראל, הוא אומר: אני רואה שני ילדים נוטפים ורטובים מהגשם. מחשבה מהירה עברה במוחי, תוסיף זכויות לבנימין, אולי זה יוסיף לו עוד כמה דקות. בשבילי ובשביל בנימין נתתי להם את מטריית שקינתי אותה לפני קצת זמן, והיא חדשה. ברגע שהחלון נסגר, והילדים הלכו, הפלאפון מצלצל, ועל הקו אביו מטלפן אליו ואומר לו: חיים, אל תיסע הביתה, תחזור לבית חולים. חל שיפור משמעותי במצב של בנימין. הוא עשה 'רוורס', נסע חזרה לבית חולים, למחלקה שנמצא בה הבן שלו, והוא רואה אותו שוכב עם עינים פקוחות מסתכל עליו ושואל: אבא, למה הלכת?.... ואותו שיפור חל בדיוק בדקה שפתחת את החלון, והושטתי את המטרייה שלי לילדים שלך. ברגע החסד, המום של בנימין, כאילו לא היה, ונעלם כליל! עכשיו הוא

1. שיעור זה בפרקי אבות נמסר ע"י מרן רבנו זצ"ל ביום רביעי ז' באייר התש"ע בבית מדרשו "אהבת התורה - איש מצליח" בין מנחה לערבית.
2. היום לצערנו המשובשים חושבים, שאבא זה אב, ואבא שלי אומרים "אבי". לא נכון, אבא פירושו אבי. אין הבדל בין אבא ובין אבי. אם אתה רוצה לומר "אב" בלי כינוי, תגיד אב. אבא בגמרא תמיד פירושו אבא שלי. לא צריך לומר "אבא שלי", "סבתא שלי", כאן כתוב "כך אמר לי אבי", בסדר, מברוק...

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:55	20:11
ת"א:	19:12	20:13
חיפה:	19:03	20:14
ב"ש:	19:10	20:11

לא אוהב את הדברים האלה. והוא העניש כביכול את אליהו הנביא, אמר לו: כל פעם שיש ברית מילה, אתה צריך להופיע שם. ומה יעשה אליהו הנביא? אם יש אלף בריתות מילה בעולם כולו, יחלק את הנשמה שלו לאלף ניצוצות, זה צער בשבילו ללכת, אבל אין ברירה, אמרת עזבו בריתך? לך תראה שהם לא עזבו.

שינה של שחרית

ז. [משנה י"ד] **"רבי דוסא בן הרכינס אומר, שינה של שחרית** [ויין של צהרים, ושיחת הילדים, וישיבת בתי כנסיות של עמי הארץ, מוציאין את האדם מן העולם]. אדם כל בקר ישן עד מאוחר. יש רשימה מה טוען לו היצר הרע, כתובה בספר שבט מוסר (פ"ו, ראיית אותה לפני שנים). טענה ראשונה, אל תשכח שהמשנה אומרת (בברכות דף כ"ז ע"א) "תפלת השחר עד חצות". אם יש עד חצות, אז באחת עשרה וחצי אתה יכול לקום... תקרא קריאת שמע קטופה וחטופה בלי ברכות, ותתפלל עמידה ומספיק. ואם הוא קם אחרי חצות, יש תפלת תשלומין. [ואם תאמר הרי דין זה רק ב]נאנס? אבל וכי יש לך אונס גדול יותר מהשינה? ...! למה אתה לא קם בזמן? כי עד ארבע אתה שומע "ערוצי קודש"... אתה משתגע, תישן בשנים עשרה, את ערוצי הקודש תקליט אותם ותשמע אותם מחר. "שינה של שחרית", אדם חושב שהוא עשה חכמה והסתדר עם כולם, אבל זה מוציא את האדם מן העולם.

לומדים ומאריכים ימים

ח. **"יין של צהרים"**, צריך ללמוד, צריך לעבוד אחר הצהרים, אבל הוא שתה יין ונרדם, "וישכב וירדם" (וינה א', ה). **"ושיחת הילדים"** - מפטפט עם הילדים. מה הם יודעים? הכל דברים בטלים. לפטפט אתם אחת או שתיים ולא יותר מזה. **"וישיבת בתי כנסיות של עמי הארץ"**, מה זה בתי כנסיות? אז הסבירו שזה בתי קפה. אסרו אותו חכמים בזמן רבי יהודה עייאש (בית יהודה ח"ב סי' ק'). ככה הרב חיד"א מביא (יוסף אומץ סי' פ"ו) שעשו גזירה או חרם על אלה שמשחקים בקוביא, כי מבזבזים כספים בלי סוף⁶. אמרו שזה אסור, אבל בתי קפה זה בסדר, שותים קפה, מה יכול להיות? אחר כך שמע רבי יהודה עייאש מה שקורה בבתי קפה ואסר הכל. ומה קורה בתי קפה? אדם יושב בטל, מה הוא עושה? מדבר לשון הרע, דברים לא טובים, דברים של עריות, מה אדם יושב שם? אם אדם הולך שם לצורך, למשל הולך להיפגש⁷, זה בסדר. אבל לשבת כל היום בבית קפה? באיבוד הזמן הזה מה אתה עושה? **"ראינו אנשים זקנים ממש שהלכו ללמוד והאריכו ימים ושנים טובות, ואלה שישבו בבית, קיבלו פנסיה, משעמם להם! קם בבוקר מאוחר, מתפלל מאוחר, הולך לבית קפה, "יום הולך ויום בא" (ע"פ קהלת א', ד') ומה הוא עושה? שואל את נפשו למוות!** כתוב במדרש (אבות דר"נ פרק י"א) על הפסוק "ויכל יעקב לצוות את בניו, ויאסוף רגליו אל המטה, ויגוע ויאסף אל עמו" (בראשית מ"ט ל"ג). כל זמן שהיה מדבר היה חי, היה בסדר, גמר את הדיבור, הכניס רגליו אל המטה, וגוע. **"מכאן שאין אדם מת אלא מתוך הבטלה"**, ככה לשון המדרש.

"לא ברעש ה"

ט. [משנה ט"ו] **"רבי אלעזר המודעי אומר, המחלל את הקדשים והמבזה את המועדות, והמבלין פני חבריו ברבים, והמפיר בריתו של אברהם אבינו, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה אין לו חלק לעולם הבא"**. נפרש אותם אחד אחד. **"המחלל את הקדשים"** - את הקרבנות, מחלל אותם מבזה אותם. **"המבזה את המועדות"** - אומר חול המועד זה רק חול המועד, מה יש בו? נפתח את החנות. **"המבלין פני חבריו ברבים"**. **"המפיר בריתו של אברהם אבינו"**, בזמן החשמונאים והמתיוונים ככה היה עושים, היו משחקים כדורגל בצורה נוראה, כמו היוונים המשוגעים, מטורפים היוונים האלה. חסרי דעת. בהמות כ"חיותיו יער" (תהלים י

6. אמרו מי שמשחק בקוביא, יפסיד כל הכסף שלו, **"ולא ימצא רזון בעיניו כיפורים"**. הוא חוזר הביתה ואין לו מה לאכול, כל הכסף הלך, הלך ב'לוקמאר', הלך במשחק הזה. אז בכיפור הוא לא מרגיש את העינוי, כי כל ימי חייו בתענית. בולע ברכת המזון, עכשיו ידויות באיזה פיג פונג ודברים כאלה...

7. **רבי שמואל עידאן** יש לו כלל, אם הוא רוצה להיפגש עם חברי ארגון יוצא האי ג'רבא (הוא היה כותב דג'רבא בדל"ת, כי הצרפתים בתנוס המודרניים לא אומרים ג'רבא, אלא הם אומרים: 'האי דג'רבא' אז זה מצא חן בעיניו), איפה נפגשים? יש בית קפה "יעל דרומה" בתל אביב. רבי שמואל אהב את המילה דרום עד מאד... אם עושים חנות של **רבי נחום סעדון** (יבדל לחיים), קוראים לה "חיי הדרום", אם עושים איזה עלון כזה שיוצא פעם לשנה, קוראים לו "הדרום". אם עושים משהו, הכל דרום, דרום, דרום. מצא גם "יעל דרומה". זו תחנת מוניות בתל אביב שנקראת ככה. שם נוסעים לדרום, כשיש משהו להעביר לדרום, **לרב צבאן** וכדומה, ועל ידו יש בית קפה, אז הוא היה יושב שמה חצי שעה, מדברים על נושאים והולכים.

שהעבד הזה ימות או שיברח, מה הרווחת מהחסכון הזה?! לא נתת לו מזונות, ואחר כך ימות⁴. אומר הרמב"ם שאין מלמדין לאדם גדול לשמור על הממון שלו, זו בעיה שלו, או שימות או שיברח לו, אז מה עשית? ההלכה של הגמרא כבר לבשה פנים חדשות. אז זה "מעשיו מרובין מחכמתו", שאתה מסביר דברי חכמים בטוב טעם. הוא אומר לדוגמא שכל אלה שאומרים שחוקי התורה הם שאסור לחלל שבת בשביל פיקוח נפש, הם טפשים וסכלים, עליהם נאמר "וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם" (יחזקאל כ', כ"ה). **"הא למדת שאין משפטי התורה נקמה בעולם, אלא רחמים וחסד ושלוש בעולם"**. אתה אומר מי כתב את זה? רבי יהודה הלוי? לא, הרמב"ם כתב את זה בהלכות שבת (בפרק ב' ה"ג)! זה "מעשיו מרובין מחכמתו". "וכל שחכמתו מרובה ממעשיו" - חכם ועושה מה שרוצה, בשבילי זה מספיק, בסוף גם החכמה הולכת לאבדון.

דרך ימין

ד. [משנה י"ג] **"הוא היה אומר, כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו"**. מי שיש לו טבע טוב עם הבריות, מסתדר אתם. לפעמים הם מרגיזים מאד (עד שהרמב"ם פעם כתב למישהו (אגרות הרמב"ם דף י"ג ע"א): הדברים שלך - המכתב שלך - מרגיז אפילו את הלל הזקן... אל תאמר אילו היית הלל הזקן לא היית כועס, לא...), אבל אפילו הכי "ועובר על פשע" מעביר עוון, מוחל עלבון. פעם היה ויכוח בין הרמ"ע מפאנו - **רבי מנחם עזריה מפאנו** (הוא חי בתקופת רבי חיים ויטאל, שניהם נפטרו באותה שנה), ובין עוד חכם גדול, שמו **רבי יוסף סמאג'ה**. (אולי זה "סמאג'ה" שיש בדורות האחרונים. בתנוס יש משפחה כזאת, וגם יש שליחא דרחמנא "סמאג'ה"). והיה מחלוקת בפירוש **"כל פינות שאתה פונה לא תפנה אל דרך ימין"**. מה זה דרך ימין? שמאל לימין, או מימין לשמאל? כל אחד פירש משהו אחר. אז היה ספר ששמו **"דרך ימין"** לרבי יוסף סמאג'ה, נגד הספר **"ימין ה' רוממה"** של הרמ"ע מפאנו⁵. וכנראה היו שם מלים קשות. **הרב חיד"א** (בשה"ג ח"א בערכו) מעתיק תשובה של הרמ"ע, ממכתב שכתב למישהו ששאל אותו: מה אתה עונה על הקושיות שלו? והוא כתב לו: מה ששאל מה אני עונה על צפצופי העופות של הספרים שחלקו עלי, דע לך, אני ידוע שחותם בבית המדרש **מ"ע** (ככה השיך ואחרים כותבים: "תשובות מ"ע"). מה זה מ"ע? **מנחם עזריה**. ומ"ע זה ראשי תיבות **מעביר עוון, מוחל עלבון, הכל דברים בטלים, הבל וריק**. הרב חיד"א מעתיק את כל המכתב, וכותב: **"מה מתקן אמרי קדוש"**. אדם צריך להיות שרוח הבריות נוחה הימנו, עשו לך רע גדול מאד, תענה להם תשובה קטנטנה, קצת עוקצנית וזהו...

"עגלות ישרוף באש"

ה. כל אלה **שעושים הפגנות ושורפים פחי זבל**, מה הם חושבים?! מה ישאר מהם?! חבר משוגעים, משניאים את התורה, מחללים שם שמים, עושים חילול ה'. עליהם נאמר: **"אוי להם לבריות שלמדו תורה!"** (יומא דף פ"ו ע"א). למה אתם עושים את זה?! **תעשו בטעם, תעשו בדעת, תעשו בתבונה. לא עושים כל מיני דברים כאלה, מה יצא לכם מזה?** צריך שרוח הבריות נוחה הימנו, צריך להיות ישר, להיות נאמן, להיות עניו, לקבל. **אם חלקו עליך - חלקו עליך, אז מה יכול להיות?!** ואז "רוח המקום נוחה הימנו".

הקב"ה אוהב שאוהבים את ישראל

ו. וכל שרוח הבריות לא נוחה הימנו, לא נוח לקב"ה בזה. **הקב"ה אוהב אנשים שהם ענוים וצנועים**. יש מדרש נורא שהרמב"ם כותב אותו במאמר קידוש ה', אליהו הנביא בא אחרי ארבעים יום וארבעים לילה שהוא לא אכל ולא שתה, אכל עוגת רצפים וצפחות מים. ואמר **"קנוא קנאות לה' אלקי צבאות"** (מלכים-א' י"ט, י). מה קרה? אמר לו: **"את מזבחוחתך הרסו"**. אמר לו הקב"ה: המזבחוחת שלך? המזבחוחת שלי. מה אכפת לך? המשיך ואמר: **"ואת נביאיך הרגו בחורב"**. אמר לו הקב"ה: נביאים שלך? נביאים שלי. המשיך ואמר: **"עזבו בריתך"**, אמר לו הקב"ה: ברית שלך, ברית שלי. אמר לו: אין לך מה לקטרג על אומות העולם רק על ישראל? **"עזובות ערי ערוער"** (ישעיה' י"ז, ב'), **"לך שוב לדרךך מדברה דמשק"** (מלכים שם פס' ט"ו), תעבור ער לסוריא, תראה אותם רשעים. **הקב"ה** 4. כמו אותו שוטה שלח חמור, ואמר: כמה החמור הזה צריך לאכול? אמרו לו: צריך לתת לו קילו שעורים ביום. אמר: זה יותר מדאי. שעורים זה יקר. ניתן לו תבן, טוב, בסדר, החמור מסכים, הוא אוכל תבן. אחר כך הוריד לו, במקום קילו הביא לו 900 גרם, אחר כך הביא לו 800 גרם, ולחמור יש ברירה? מה יעשה? יצק? נהק? זהו. כשהגיע למאה גרם, אחרי יומיים מת. אמר הבעלים שלו: אחרי שהתחלת לחסוך, והתחלת לעשות לי תענית, פתאום מתה?! למה?!! 5. רבי מנחם עזריה מפאנו חיבר ספר ימין ה' רוממה, והשני חיבר ספר דרך ימין. ואני זוכר את הכותרת שלו, היה לנו את הספר הזה ישן מיושן בחוף לארץ, היה קרוע, ובעמוד הראשון כתוב: **"פירוש דרך ימין, לי יוסף בר בנימין"**. שמו רבי יוסף בן בנימין סמאג'ה.

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחיל בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לא טוב, אבל לא עשה עליו רעש גדול. רק "ככה עושים, זה לא יפה", וזה הכל.

ישלם - ישלים

י. כמה פעמים אדם לוקח פסוקים בתורה מעוות אותם, ומזייף אותם. מי שדורש "מזרע לא תתן להעביר למולך" (ויקרא י"ח, כ"א) שאדם לא יקח נכריה, זה אסור, כי זה לא הפשט של הפסוק. הגמרא (מגילה דף כ"ה ע"א) מונה את זה בכלל מגלה פנים בתורה שלא כהלכה. אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, הפסיד את החלק לעולם הבא. לכן חכמי ספרד שמאד אהבו את הפשט, היה להם כלל, אם העניין הזה נוגע להלכה, אין מה לעשות, הפשט זה ההלכה. מה עשו? השתדלו תמיד למצוא את ההלכה בפשט של הפסוק. איך עשו? יכולים היו לומר, הפשט לא כך, [אבל ההלכה כמו חכמים]. כמו: "המת יהיה לו" (שמות כ"א ל"ו) הפשט הוא שהמשלם ישלם תחת השור מחיר מלא, והמזיק יקח את המת. "ידבר ראסו" - ישבור את הראש. ההלכה לא ככה, היא חסה על המזיק. מה הוא עשה? השור שלו הלך והזיק, הוא יפסיד את הכל? לא. אלא ישלם שור תחת השור, והמת יהיה לו, למי? למי? לניזק. הניזק ייקח את הנבילה, והמזיק ישלם לו. ויש בגמרא (ב"ק דף י"ב ע"ב) כמה אסמכתות לזה. אבל כתוב שם את המלה **ישלם**? מצאתי **ישלם** פעם אחת במלכים ב' שפירושה ישלים. אצל שלמה המלך כתוב (מלכים א' ט', כ"ה) **וְיִשְׁלַם** את הבית" והכוונה והשלם את הבית. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

י. אז הם היו עושים כמותם, והם היו מתביישים שהיוונים יראו אותם מהולים. והם היו מושכים בערלתם, זה נקרא מיפר ברית. "והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה", לוקח פסוקים ומפרש אותם פירוש משונה. היה פעם דבר שהיה רעש גדול עליו, חכם גדול - **רבי יוסף אלמושינו** בעל שו"ת עדות ביהוסף - דרש פירוש מוזר וקם עליו רעש גדול. הוא דרש ככה, "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", רמז הקב"ה למשה שעתידיים ישראל לעשות את העגל. "תעבדון את האלקים" הכוונה אלהים אחרים. אמרו לו: ככה אתה מפרש את הפסוק? קודש עושה אותו חול? איך אתה עושה? הייתה מלחמה גדולה נגדו. שלחו לגאון בעל **שער אפרים** (חכם אשכנזי, גאון גדול. סבו של היעב"ץ), אמרו לו: מה עושים לדרשן הזה? הוא היה תלמד חכם, יש לו ספר עדות ביהוסף (ושמה ח"ב ס' ל"ב מובאה תשובה בדבר הזה). אז אמר להם, הוא טועה, אבל הרעשתם רעש גדול מדאי, והביא להם ראיה מירושלמי בסוכה. סיפרו את הסיפור הזה **לרבי זלמן מוילנא**, אמרו לו: מה הראיה? אנחנו לא יודעים מה הראיה. שלף אותה על המקום! אמר להם יש ירושלמי בסוכה (פ"ד ה"ג), שחכם אחד אמר על הפסוק בשמואל ב' (פרק ז' פסוק כ"ג) "אשר פדית לך ממצרים גוים ואלקיים". והוא אמר שעבודה זרה עברה עם ישראל בים, שנאמר "גוים ואלהיה". כעס עליו רבי עקיבא, אמר לו: ככה עושים? אתה עושה את הקודש חול? לא ככה, אלא הקב"ה היה אתם במצרים. מה רואים מכאן? כשאדם מפרש קודש חול זה

חידושים מתוקים על פרשת אמור ממרן רבנו זצ"ל הכ"מ (מספרו חומשי בית נאמן - ויקרא)

זהה עשה לו. ויש שני מקומות יוצאים מן הכלל שהם בדרך זו ואין צריך לומר זו: טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף (תהלים קי"ט ע"ב), דאם טובים מאלפי זהב כ"ש מכסף. ויש לדחות דכסף חריף בהוצאה טפי מזהב (עיין ב"מ דף מ"ד רע"ב). והמקום השני (תהלים קכ"ד) הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, דאם לא ינום תנומה מועטת כ"ש שלא יישן. ויש על זה תירוץ בדרך דרש שלא יתן לאחרים לישן, ע"פ סיפור במלך ספרד, שפעם נדדה שנתו ולא עזרו כל הנסיונות להירדם, ואז קם ממטתו והסתכל בחלון, והנה רואה הוא שני אנשים חשודים שהולכים ברחוב, שלח לקרוא להם ושאל מה מעשיהם בשעת לילה זו, אחר עינויים הודו שרצו לטפול עלילת שוא על היהודים שהם שוחטים נוצרים, וביום היתה גופת נוצרי אחד להשליכה אצל היהודים. מיד צוה המלך לזורקם לבית האסורים. ולמחרת שלח מלך ספרד לרב הראשי וישאלו: למה כתוב בתהלים "לא ינום ולא יישן", אם לא ינום ודאי שלא יישן? אמר לו תירוצים שונים ולא נכנסו באזניו, אמר לו המלך: יש לי פירוש, הוא לא ינום, וגם הוא גורם לאחרים לא לישון, וסיפר לו כל המעשה, איך משמים נידדו שנתו שלא יינזקו היהודים. ואכמ"ל. ולכל הפירושים קשה מדוע בנזיר כתיב לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במוותם (במדבר י"ז). ולפ"ד בעלי התוס' הנ"ל נראה. וד"ק.

(ה) **ופאת זקנם לא יגלחו**. דוקא בתער, וא"כ מאי בינייהו לישראל. ונראה לי על פי מה שכתב הרמב"ם (פ"ב מהל' עבודה זרה ה"ז) דרך כהני עכו"ם היה להשחית זקנם, לפיכך אסרה תורה להשחית הזקן וכו' ואינו חייב עד שיגלחנו בתער שנאמר וכו'. ע"ש. ולהכי איצטרך פסוק מיוחד גבי כהנים, דהוא אמינא עדיפותא לדידהו לגלח ולא דמו לישראל, קמ"ל. וזכר לדבר בלויים (במדבר ח' ז') והעבירו תער על כל בשרם. ושו"ר **אחר שנים שכן כתב הרלב"ג. וששתי**.

ובאדרא רבא פרשת נשא (דף קל"ג ע"ב): מאי טעמא [לא יגלחו], בגין דלא לחבלא אורחוי דחסד דעתיקא, דכהן מסטרא דא קא אתי. ע"ש. וקשה, שהרי גם ישראל נצטוו ולא תשימו קרחה, ולא תשחית את פאת זקנך. ואין שום הבדל בין כהן לישראל במצוות אלה (ועיין בספר החינוך מצוה תס"ח). וצ"ע.

(ה) **וקדשתו כי את לחם אלהין הוא מקריב**. רמז שאין קידוש אלא במקום סעודה. (ר' אברהם ברוך פיקסלר ז"ל).

בד"ה קדוש יהיה לך, נהוג בו קדושה לפתוח ראשון בכל דבר וכו' עכ"ל. י"א שאין זה מן התורה אלא אסמכתא בעלמא מדרבנן. וטעם שתיקנו זה שלא תשחית תורת כהונה מישראל, שכמה אמוראים בגמ' שהיו כהנים ולא נודע לנו מכהונתם רק במקרה, כגון שמואל חבירו של רב, וכן רבה ואביי (וי"א גם רבא), ורב חסדא (ספק). וע"י שעולים לתורה ראשון זוכרים שהם כהנים. וכי"ב בחולין (דף קל"ג ע"א) לאחזוקי נפשיה בכהני. ע"ש.

(ט) **רש"י** ד"ה כי תחל לזנות, כשתתחלל על ידי זנות וכו' עכ"ל. לאפוקי שאינו לשון התחלה, דא"כ הול"ל תחל הת"י בקמץ כמו תחל לספור (דברים ט"ז ט'), כי עתיד לנוכח ולנסתרת שוים כידוע.

(י) **רש"י** ד"ה לא יפרע וכו' ואיהו גידול פרע יותר משלשים יום. עכ"ל. ובזה מובן שנשארים בלי גילוח עד ל"ד לעומר להתאבל על תלמידי ר' עקיבא ואילו בבין

(כ"ב) **לאמו ולאביו**. כתב הראב"ע ז"ל: וטעם להזכיר אמו קודם האב, כי הזכיר חי יותר מהנקבה ברוב. עכ"ל. וכ"כ התוס' בכתובות (דף נ"ב סע"א) בשם הירושלמי, שהנשים ממהרות למות יותר מן האנשים. ושם (דף פ"ג ע"ב) כתבו דרוב פעמים מסתכנת בלידה. וכ"כ הרמב"ם בפיה"מ (נדה פ"ה על משנת בת אחת עשרה וכו') ששנות הנקבה לעונות נדרים פחות משנות הזכר, להיות חיייהן קצרים מחיי האיש ברוב. ע"ש. וע"ע להרש"ש מכות (דף ג' ע"א). ומקרא מלא הוא (משלי ל"א י"ב): גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה (ולא כתיב כל ימי חייו). וכיום אומרים שתוחלת החיים אצל הנקבות יותר מתוחלת החיים אצל הגברים, כי ב"ה התמונה בלידה ירדה כמעט לאפס (ומ"ש במשנה על שלש עבירות נשים מתות בשעת לדתו וכו', גם היום יש להקב"ה דרכים רבות לגבות את חובו במחלות אשר לא שיערו אבותינו רח"ל). וסימנין: ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגְּרָרוֹת שמונים שנה.

אולם דברי הראב"ע קשים המה, דהא לקמן (פסוק י"א) בכהן גדול כתיב "לאביו ולאמו לא יטמא". וראיתי בשם הרה"ג ר' יעקב גזונדהייט מווארשא שתייך דכהן גדול נמשח אחרי שאביו מת והוא ממלא את מקומו, וא"כ אצלו קודמת טומאת אב לטומאת אם, ולכך שנינו במסכת מכות (דף י"א ע"א) שאמותיהן של כהנים גדולים היו מספקות לרוצחים בשגגה מזונות שלא יתפללו על בניהם שימותו, כי אין להם אבות רק אמהות. עכ"ת. ותמוה, דא"כ היכי משכחת לה קרא דכתיב בכהן גדול לאביו לא יטמא, שהרי רק לאחר מות אביו הוא מתמנה לכהן גדול. ודוחק לומר שמיד במוות אביו לפני הקבורה נעשה כהן גדול, דהא ודאי צריך מינוי, דבעינן גדול מאחיו בכח ובגווי ובחכמה וכו' (יומא דף י"ח ע"א). ועוד שמצינו (שם דף י"ט ע"ב) כהן גדול שהיה אביו בחיים. ע"ש. וי"ל דפירוש לאביו לא יטמא שלא ילך לקבר אביו. ודוחק. ויותר י"ל לדעת הראב"ע, דלקמן לא חש לזה, ונקט לאביו ולאמו כדרך המקרא בכל מקום להקדים הזכר לנקבה, וכמ"ש בחומש בית נאמן ח"א (עמוד קצה). א"נ במאי דסליק פתח.

והנכון מה שראיתי בשם בעלי התוס' שתייצו דהכא בכהן הדיוט נקט רבותא, דלא מיבעיא לאמו שהיא ודאית שיטמא, אלא גם לאביו שהוא ספק, יטמא (עיין בחולין דף י"א ע"ב ובזה"ק פרשת לך לך דף פ"ד סע"א), ולא רק לאביו אלא גם לבנו ולבתו וגו'. ולקמן בכהן גדול איפכא, לא מיבעיא לאביו שהוא ספק לא יטמא, אלא גם לאמו שהיא ודאי לא יטמא. ומקשים ממה שכתוב ביחזקאל (מ"ד כ"ה) ואל מת אדם לא יבוא לטמאה כי אם לאב ולאם וגו', וקרא בכהן הדיוט מיירי, והו"ל להקדים אם לאב. ולק"מ, דיחזקאל נקט הסדר הנהוג, שאב קודם לאם בכל מקום. אבל בתורה נקט איפכא בכהן הדיוט הוצרכנו ליתן טעם וכאמור. וכן איש אמו ואביו תיראו (לעיל י"ט ג') נתנו טעם חז"ל בזה לפי שאמו משדלתו בדברים וכו'. ובדרך כלל נקט המקרא בסדר לא זו אף זו, כמו וכי יגח שור את איש או את אשת וגו' או בן יגח או בת יגח וגו' (שמות כ"א, כ"ח-ל"א), לא מיבעיא איש שחייב בכל המצוות, אלא אפילו אשה שפטורה ממצוות עשה שהזמן גרמן. ולא מיבעיא אשה שחייבת בקצת מצוות, אלא אפילו בן שאינו חייב רק מצד חינוך, סקול יסקל השור. ולא מיבעיא בן דכשיגדל יקיים כל המצוות, אלא אפילו בת שגם למחר אינה מקיימת כל המצוות ועכשיו פטורה מכלל, כמשפט

אל תבכו למת ואל תנודו לי, בכו בכו להולך בטל,

והוא אשה בבתוליה יקח. ביבמות (דף נ"ט ע"א) דרשו חז"ל אשה אחת ולא שתיים. ע"ש. וכ"פ הרמב"ם (פי"ז מהל' איסורי ביאה ה"ג). ע"ש. והראב"ד השיג עליו מקרא דוישא לו יהוידע נשים שתיים (דה"ב כ"ד ג') והיה כהן גדול. ומרן החיד"א בברכ"י אה"ע (סי' ל"א) תירץ בשם מהר"א יצחקי שאין הכוונה שהוא נשא לעצמו, אלא ר"ל השיא (וישא פעל יוצא) למלך יהואש שתי נשים. ע"ש. ועיין בספר מבחר כתבים להרב מתתיה שטראשון ז"ל (עמוד קפח הערה 30), ובמ"ש במבוא לספרי ארים נסי על בבא מציעא ח"א (עמוד 26 והלאה). ע"ש באור. ודע כי מהר"ץ חיות ביבמות שם יחס הערה נפלאה זו להגר"ז מווילנא, וטעות הוא, כי ראה אותה בספר תולדות אדם (תולדות הגר"ז מווילנא) וחשב כן. ואין ספק כי הרב תולדות אדם כיוון על הברכ"י אך העלים את שמו משום מה. וכן דרכו על פני כל ספרו להביא דברי אחרים בלי להזכיר שמותיהם, כמו שהעירותי בגליון ספרו בכמה מקומות [ונדפסו בספרי דרכי העיון התשפ"ב עמוד רד והלאה]. ואכמ"ל.

המצרים נוהגים רק בשבוע שחל בו בלבד, כיון דבלא"ה ליכא שלשים יום. ודוק. (א) רש"י ד"ה נפשות מת, להביא רביעית דם וכו'. עכ"ל. ורמז לזה "לא יבא בגימטריא דם.

(י"ג) **והוא אשה בבתוליה יקח.** כתב בעל הטורים: "והוא" עולה י"ח, רמז למה שאמרו חז"ל (אבות פ"ה מכ"א) בן י"ח לחופה. עכ"ל. ועוד יש לומר שרמז הכתוב למנהג להתחתן ביום י"ח באייר שהוא ל"ג לעומר, וכדעת הרמ"א (סי' תצ"ג ס"א). ולדעת מרן (שם ס"ב) שאסור להתחתן לפני ל"ד לעומר יש לרמוז "והוא אשה בבתוליה יקח", ר"ת בגימטריא י"ט, והוא מל"ד לעומר ואילך. ולעולם פרשת אמור נקראת סמוך מאד לל"ג לעומר כידוע (חוץ מסימן הש"ג הח"א מעוברת שקורין פרשת אמור בתחלת חדש אייר). ודע שאם תכפיל **והוא** י"ז פעמים עולה בגימ' אשה, רמז לדעת הרמב"ם (פס"י מהלכות אישות ה"ב) שמבן י"ז חייב לישא אשה. ע"ש. ועמ"ש עוד בחומש בית נאמן ח"א (בראשית ב' י"ח) בפסוק לא טוב היות האדם לבדו. ע"ש.

בס"ד

דברי התעוררות מהגאון רבי רפאל כהן שליט"א ראש מוסדות 'יתד התשובה', צפת

וכל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ה'

קינה מרה על הסתלקותו של מרן הגאון רבנו מאיר נסים מאזוז זצ"ל

ראש ישיבת 'כסא רחמים'

היהודי ב-80 השנים האחרונות, יודע ומבין כמה כבדה וגדולה השריפה אשר שרף השם, בהסתלקותו של מורנו ורבנו ועטרת ראשנו, מרן הגאון האדיר רבי מאיר מאזוז זצוק"ל ראש ישיבת 'כסא רחמים'. כולנו דוויים עצובים ובוכים. מאוד כאובים, מאוד בצער על האבידה הגדולה הזאת. מתפללים לה' שיתן את הכוח למי שצריך. לחזק את רוחם, לאמץ את ליבם, למשפחה, לתלמידים, להנהלת ישיבת 'כסא רחמים' המעטייה, שבנתה עולם תורה חדש כאן בארץ, וגם חיזקה והדריכה מוסדות תורה אחרים, בדרך ישרה. בדרך נכונה ובדרך נכונה! **כמה שינוי לטובה יש בעולם התורה בזכות ישיבת 'כסא רחמים'. כל עולם התורה השתפר, השתדרג, השתנה לטובה - בין היתר - בזכות 'כסא רחמים'. וכסא רחמים זה כמובן מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז זצ"ל.** רבנו זצ"ל, כמה השקיע ומסר עצמו עלינו, כמה התפלל עלינו. כמה קידם אותנו, כמה לימד אותנו תורה. כמה תמך ועודד, חיזק והדריך, בעין טובה ובסבלנות אין קץ. לכן, "וכל בית ישראל יבכו, את השרפה אשר שרף השם".

הכרנו את מורנו הרב רבנו מאיר מאזוז זצ"ל, ושמענו עליו, עוד באותו שבוע ששמענו על רציחתו של אביו, הגאון הקדוש רבנו מצליח מאזוז זצ"ל הי"ד, מייסד וראש הישיבה בתוניס. מיד כאשר עלו בניו לארץ הקודש, וקוממו את הישיבה מחדש, שלושה אחים צדיקים וקדושים, שניים, שיבדלו לחיים טובים וארוכים. עקבנו אחריהם, מיד כשעלו לארץ, והקימו יחד את הישיבה. תמיד הערצתי את הנהגתם המיוחדת. היה מחזק לעקוב אחריהם ולהביט אל צעדיהם, ובפרט אחרי מרן ראש הישיבה זצ"ל, איזו דמות, איזו ישרות, איזו תורה, איזה עומק. תמיד רציתי להתחבר ולהתאחד יחד איתם, ואכן זכיתי שאנחנו מחותנים עם הבן השני, מורנו הרב צמח שיבדל לחיים טובים וארוכים. למן אותו יום שעלו לארץ זכיתי לקשר מתמיד, קבוע, כאשר מורנו ועטרת ראשנו מרן ראש הישיבה זצ"ל הוא הכתובת לכל שאלה או בעיה, בכל תחום. לא פעם כשהיינו עולים אל הקודש לבקש את עצתו, היה מקדיש מזמנו היקר ומקרין מחכמתו במאור פנים, והיה משיב תשובות מדויקות ומלאות חכמה ועומק, שהוכיחו את אמיתותם ועמידתם ברבות הימים. ועכשיו איבדנו אבידה גדולה מאוד! במשך כל ימי החג קיוונו לשמוע דברים אחרים. התפללנו לקבל בשורות טובות יותר, וקשה לנו עדיין לעכל את הבשורה הקשה. קשה להאמין שאנחנו צריכים לדבר על מרן ראש הישיבה בלשון 'עבר'. הדברים עדיין אינם סדורים כראוי, ובע"ה אנחנו עוד נבוא ונספר ארוכות. נדבר ונרחיב על דמותו של הרב זצ"ל. בע"ה עוד נעלה ונזכיר מגדלות, מישורות, מדקדוקו, מאהבתו לכלל ישראל, אהבתו לתורה הקדושה וללומדי התורה, אהבתו לארץ ישראל הקדושה.

האבידה של מרן ראש הישיבה, רבנו מאיר מאזוז זצ"ל - זו אבידה עצומה. צריך לדעת מה אבדנו. לקרוא את הצוואה המרטיטה של רבנו, איך שכותב שם משפט עמוק ונורא: "אל תבכו עליי, בכו בכו להולך בטל, שמבזבז את כל ימי חייו ללא מטרה". אמירה נוקבת ומטלטלת, שמאז ששמענו וקראנו

נמס כל לב, ורפו כל ידיים. עין במר בוכה, במוצאי יום מנוחה. עת הגעתנו השמועה הנוראה, על הסתלקותו של מורנו ורבנו. האי גברא רבא, זקן ויושב בישיבה. איש דורות ראו עיניו, סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. אשר הגן בתורתו, בתפילותיו וקדושתו על כלל ישראל. הוא הרב הגדול, מבצר עוז ומגדול. בוצינא קדישא דנהורא, שריד לדור דעה. שר הצבא, מרן ראש הישיבה, מורנו ורבנו, גאון ישראל ותפארתו, פאר הדור והדרו, רבי **מאיר נסים מאזוז זצ"ל**. עד עתה איננו מעכלים את הבשורה הכואבת. והתחושה היא שגם אנו תלמידיו, צריכים שינחמו ויחזקו אותנו... ועדות זו נאמנה, כי הגם שעברו כמה ימים מאז התבשרנו בבשורה המרה במוצאי שביעי של פסח, עמך בית ישראל לא מפסיקים לבכות, וממאנים להתנחם. וגם כאלו שמבטח חיצוני, לא היינו חושבים שהם קשורים למרן ראש הישיבה זי"ע - שאבו מרבנו הגדול, כח והשראה, הלכה והנהגה, עצה ותושיה, חיזוק ואמונה. ולפיכך כולם, לא רק תלמידיו ובוגרי ישיבת 'כסא רחמים' המעטייה, שבורים וכואבים את גודל החלל והשבר הנורא. ובאמת שכבר בהלויה הגדולה ראינו עד כמה גדול הכאב, ועד כמה כלל ישראל קשורים ברבנו גדול הדור, ואתנח סימנא: **"וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'"** (ויקרא יו), וכלשון רש"י הקדוש במקום: **"מכאן, שצרתן של תלמידי חכמים, מוטלת על הכל להתאבל בה"**.

לא על כל שריפה ניתן להמליץ את הפסוק הנזכר: **"וכל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף השם"**, רק כשהיתה השריפה של מיתת בני אהרן נדב ואביהוא הקדושים, כתבה התורה את הביטוי הכואב הזה: **"וכל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף השם"**. שהכיר את מה שהיה לנו, מי שידע, מקרוב ומרחוק, איזו פנינה היתה לעם

רבי רפאל כהן
רבי משה יצחק
רבי יצחק יוסף
רבי יוסף יצחק

שמבזבז את כל ימי חייו ללא מטרה. (מתוך צוואתו הקדושה)

הלכה שאסור לקרוא בליל שבת לאור הנר, מחשש "שמה יטה", אבל הרי בשלחן ערוך (סימן ע"ה סעיף ח), פסק מרן שמותר לקרוא בליל יום כפור במחזורים, מפני שאימת יום הכפורים עליהם, א"כ אמר אותו אדם, בדרך מליצה כמובן, כי לפי זה היה מקום לומר, שמותר גם לקרוא בעלון "בית נאמן" לאור הנר, כי **העלון הזה כולו מחדיר יראת שמים, וכל שורה שם צועקת יש בורא עולם**, עד שהיה מקום לומר שאין בקריאתו חשש ואין איסור שמא יטה, כי אימת בורא העולם עליו בקריאת העלון הקדוש. **ובאמת עדותי זו נאמנה, ביודעי ומכירי קאמינא, על כמה נערים שלא היה להם כ"כ חשק בלימודם בישיבה, ואף כאלו שאמונתם קצת התרועעה ונתרופפה, אולם בשומעם את דברי רבנו זצ"ל, ובקוראם את דברי קדשו בעלון הנפלא, התעוררו וקיבלו חשק והתעוררות גדולה בעבודת השי"ת, ואף התחזקו בתורה ובאמונת אבות, בשמחה ובטוב לבב.** ומישהו גם התבטא ואמר לי כי עלון "בית נאמן" זה הדבר שגרם לו להפסיק לקרוא עיתון בשבת! מאז שהכרתי את העלון עם השיעור הנפלא של רבנו, אני קורא בשבת רק את העלון...

עולם המזרח הרבני-התורני, נחסר כעת עטרה גדולה שנקראת מרן הרב מאזוז. הרב הגדול שהיה לבוש בפשטות וצניעות, ויושב ליד גדולי ישראל מהשורה הראשונה. בעלי עטרות, בעלי גלימות. כל מי שראה את רבנו, היה יכול אולי לחשוב, שמדובר בעוד אברך, תלמיד חכם חשוב, אבל מי שמעט התקרב ונכנס לפני ולפנים, ידע שמרן הרב מאזוז עליו השלום, היה ממש מגדולי הדור. אחד הגדולים של הדור, בקנה מידה שאין בנמצא. גאון עצום שידע לזכות את כלל ישראל בפסקים הלכתיים עמוקים, יסודיים, עם אחריות! לא סתם מרן רבן של כל בני הגולה, רבנו **עובדיה יוסף זיע"א**, היה מרבה בשבחיו של רבנו, והיה מעתיר על ראשו תארים ושבחים שכמעט לא היו חכמים אחרים שזכו להם. הן זאת כי ידע מרן וזיהה, כי "תורת אמת בפיהו, ורבים השיב מעו". כמה כואב שהיום אין לנו את הדמות הנפלאה הזאת, שחיברה בין כל הקבוצות של האנשים שיש לנו במדינה. הרב ידע לחבר בין החרדים למזרחי. גם אל החילונים, הוא ידע לדבר בשפה מיוחדת שריגשה אותם ופתחה את סגור ליבם. כיצד היה מרן רבנו עומד בפרץ ומקיים "לא תגורו מפני איש", זו עקב בכאב על חילולי השבת ומוחה כנגד כל מיני פרוצות. וכפי שפעם התבטא ואמר מורנו הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א, שרבנו מקיים "מי יקום לי עם מרעים, מי יתייצב עם פועלי און". זו היתה דמותו של רבנו הגדול זצ"ל, שהשרה על כולם חכמה ודעת, עצה והנהגה. ולימד תורה ואמונה באהבה וברוב חובה. אפילו מי ששמע איזה שיעור פה ושם דרך כלי התקשורת, קרא איזה מאמר או חידוש אחד בספרים הרבים, כבר הרגיש התעוררות גדולה בנפשו. מי שקצת שמע והקשיב, דרך השיעורים והספרים, דרך העלונים המיוחדים, ראה את גדלותו. אלא שצניעותו וענוותנותו הסתירה את גדלותו בתורה. ענוותנותו הסתירה את גאונותו. וכאשר מתבוננים בדבר, הרי שזה מפליא לראות, שהגם שהוא היה אדם גדול ועצום כל כך, עדיין הצליח להישאר בצניעות וענוה מיוחדת. וזה תמוה לכאורה כיצד הולכים הדברים יחדיו? אך זהו כח התורה! הענוה המופלאה של רבנו - ממחשה לנו כוחה של התורה. כי כאשר אדם לומד פיזיקה, לומד כימיה, הוא מתפאר בידיעותיו, מתהדר שהוא מבין בחכמת הפיזיקה. אבל בתורה הקדושה שלנו זה אחרת: ככל שאתה גדול יותר - כך אתה ענוותן גדול יותר, כי אתה רואה את התורה ואת החיים במציאות אחרת. זו היתה גדלותו! כמה שהוא היה גדול, הוא ידע יותר להסתיר את גדלותו ואת צניעותו הגדולה שהיתה לו.

אלו הן מעט מדרכיו והנהגותיו המופלאות של מורנו הרב זצ"ל, נלך בדרכו ונלמד מאורחותיו, ובודאי יעמוד לנו למליץ יושר. זכותו תגן עלינו, אמן. (מתוך דברים שנאמרו בציבור, ונכתבו ע"י תלמידים).

אותה, היא לא מפסיקה להדהד בתוכנו. רבנו ע"ה היה 'ברוך אומר ועושה, ברוך גוזר ומקיים' - כפי שדרש וביקש בצוואה המרטיטה, כך חי וכך נהג כל ימי חייו. תמיד שם את התכלית מול עיניו. כמה ניצל את הזמן, וכמה חינוך ולימד באמצעות דוגמא אישית מבהילה, כי האדם צריך להביט כל הזמן על התכלית, ואך ורק על התכלית. רבנו חי את זה באופן תמידי, שהעולם חולף, ושהעיקר הם חי-הנצח, ובזה צריך להשקיע בעלמא הדין. ממורנו הרב זצ"ל, שהיה 'ראשו מגיע השמימה', למדנו מצד אחד לחיות חי-עולם, לנצל כל רגע לתורה ומצוות, בבחינת 'בשמים ממעל', אבל מצד שני הוא השתדל להיות 'סולם מוצב ארצה', ידע לרדת לנבכי בני-האדם, בבחינת 'ועל הארץ מתחת'. לצד ומלבד כל המעלות וההנהגות המופלאות שסיפרו על מורנו הרב זצ"ל, היתה בו עוד תכונה בולטת, אולי פחות-ידועה. ישנה מידה מגונה מצויה, שיש כאלו הרגילים שאחרים צריכים לעשות להם 'טובות', והם מצידם מסתפקים באמירת 'תודה רבה' במקרה הטוב. אבל מרן רבנו זצ"ל, ביודעני ומכירני, לא היה מוכן שיעשו בשבילו שום שירות בלי שישלם על כך - הן מבחינת הכרת הטוב, והן משום שהאדם מצפה לתמורה. וגם הקפיד לחנך את כל תלמידיו בדרך זו. זכורני שפעם ביקש ממני מרן רה"י זצ"ל, לדאוג לאיזה סיוע בין כמה אנשים שהיו צריכים את עזרתו. יבשתי עם המדוברים וזכינו בס"ד להגיע לסיום הפרשה. והנה אחרי שבועיים אני מקבל בדואר מכתב ובו פתק "ישר כח' לצד צ'ק. הרב לא היה מוכן לקבל 'טובות' מאנשים.

סיפר לי מנכ"ל מוסדותינו, הרב מיכאל עייאש הי"ו, כי פעם צלצל לו הטלפון. "כאן מאיר מאזוז מבני-ברק", נשמע הקול מעבר לשפופרת. תחילה הוא לא הבין במי מדובר. רק לאחר שניות ארוכות 'נפל לו האסימון' כי מדובר ברבנו זצ"ל. רבנו ביקש מהרב עייאש שידאג להעביר לו חבילה בדחיפות מצפת לב"ב. השליחות נעשתה במייד. וכשהחבילה מגיעה לבית הרב, מרן רבנו תכף ביקש להעניק לו ביד כסף מזומן כתשלום שכר טרחה. הוא סירב לקבל, וגם לאחר הפצרותיו של מרן, הוא עמד בתוקף שזו 'מצוה' שלו, ואינו רוצה לקבל שכר עליה, אולם רבנו לא נח ולא שקט, ואחרי שבועיים הוא פתאום מקבל משלוח מכוון לביתו, מתנה מפוארת ששלח לו מורנו הרב... עוד סיפר לי אברך יקר, תלמיד חכם צנוע שכדרכו של רבנו, חפץ בעילום שמו. שפעם מרן רבנו צוק"ל ביקש ממנו לעבור על אחד הספרים הישנים כדי לאתר שם עניין שקשור לסוגיה הלכתית בה הוא עוסק. היה זה ספר עתיק עם אותיות זעירות וצפופות, כך מהסוג של פעם בעימוד ישן. לאחר זמן-מה איתר האברך הנדון המדובר. וכאגיש לרב את מבוקשו, הרב מסר בידו צ'ק על המסירות והקדשת-הזמן. אולם אחרי שבועות מספר הוא מופתע לקבל צ'ק נוסף. הרב הסביר כי הוא עלעל קמעא בספר הכתוב בכתב שאינו נעים לקריאה, וראה שהעין בו מצריך גיעה כבירה משחשבו, ולכן הוא החליט שצריך לתגמל אותו יותר מכפי שהוא שילם לו בתחילה. אלו הנהגות נדירות שאינם בנמצא, 'בעולם' שלנו, מעטים האנשים שינהגו ב'הכרת הטוב' ופרגון כה הדוק ועקבי.

"ראה הקב"ה שצדיקין מועטין, עמד ושתלם בכל דור ודור" - כך אומרת הגמרא ביומא (לח ע"ב). כל מי שקצת מתבונן רואה איך שתל הקב"ה בדורנו את מרן ראש הישיבה זצ"ל, המנהיג הגדול, שגידל דורות של יראים ושלמים, באהבת אמת על ברכיו שלו. ובעשר אצבעותיו, העמיד עשרות תלמידי חכמים ופוסקי הלכה מובהקים, שמכהנים פאר בכל רחבי הארץ והעולם. מי לא ראה את גאונותו הענקית בתורה, ושקדנותו. מי לא שמע על עומק עיונו וחכמתו. הרב הגדול, שהיה עומד בשער לזעוק על חומת הדת, ולשמור על מסורת ההלכה הברורה כשיטת יהדות ספרד מדור דור. להחזיר עטרה ליושנה. אנחנו מאמינים בני מאמינים בדברי רבותינו: ש"כל הבורח מן הכבוד - הכבוד רודף אחריו", אבל רבנו היה ההוכחה הברורה לכך. ההוכחה עד כמה צדקו דברי רבותינו שאמרו: "כל הלומד תורה בסתר, תורתו מכרזת עליו בגלוי". כל מי שקצת מתבונן, רואה כמה נאה היא על רבנו מאיר זצ"ל, משנתו של התנא רבי מאיר בפרק 'קנין תורה': "כל העוסק בתורה לשמה - זוכה לדברים הרבה". כל דברי המשנה הזו, התקיימו בו ברבנו, מתחילה, ועד השורה האחרונה: "וּמְגַדְלָתוֹ וּמְרִמָּתוֹ עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים". ולמרות סלידתו מכל דבר של שררה וכבוד - הכבוד רודף אחריו, ותורתו מכרזת עליו מסוף העולם ועד סופו, "למען עשה כיום הזה, להחיות עם רב".

לראות את הצמאון הגדול והאהדה העצומה שיש לתורת רבנו זצ"ל, ולהבין שבסוף "אמת מארץ תצמח"! **בשנים האחרון ב"ה זכינו שהיה לנו את הגליון הנפלא 'בית נאמן', מתורתו ומשיעוריו של מרן ראש הישיבה זצ"ל. אומרים שאין שלחן שבת בלי 'בית נאמן'.** ופעם היה מי שאמר בדרך צחות, כי למרות שיש

בֵּית נְאֻמָּן
מִצְוֹת צִיצִית בְּשִׁלְמוֹת!
הַגָּאון רַבִּי חַיִּים רַבִּי שְׁלִיט"א רֹאשׁ יְיִשׁוּבֵי קְדוּמֵת הַחֲבִיתִים הַחַיִּים
"רַבִּים מִגְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־וְלֹבְשִׁים תִּכְלֹת...
וְאֲנִי הִקְטַן עֶפְרַיִם וְאֶפְרַיִם לְמַדְתִּי מֵהֶם."
מִתּוֹךְ תְּשׁוּבָה, עֲלֵן טוֹב לַחֲסוֹת בְּהַ בְּרֵאשִׁית תִּשְׁעִ"ח
עוֹד אֵין לָךְ תִּכְלֹת? הַקֶּשֶׁר לְדֹר חַיִּים וְקֵבֶל סִסְמוּל!
הַקֶּשֶׁר - קוֹ טֶלֶף זְמַנִּים
0799-1000-65
זְמַנִּים - אֶרֶץ - שְׁמַר

ומגדל חנואל עד "יקבי המלך"

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות
הגאון הגדול רבי חנואל כהן שליט"א
ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

חמרת חלול ה'

(מתוך הספר החדש "שמחת התורה" חומש ויקרא)
ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם (ויקרא כ"ב, ל"ב).

שלישה חלוקים

מהו חלול ה'?

הגמרא מבארת (יומא דף פ"ו ע"א), כיצד הוא חלול ה'? אמר רב: "כגון אני אם אקח כשר מבית המטבחיים, ולא אשלם מיד אלא בהקפה". אנשים שרואים רב שלוקח בלי לשלם, מיד אומרים זה לזה: "הרבנים האלו גנבים, לא משלמים!"... לכן כאשר הוא היה קונה דבר, היה משלם מיד.

רבי יוחנן אמר: "כגון אני אם אלוך ארבע אמות בלי תורה וכלי תפלין". לגדל דרגת רבי יוחנן, גם הליכה בלי תורה ותפלין נחשבת לו לחלול ה'. אנשים רואים רב הולך ברחוב, עלולים לומר: "איזה בטלן הוא, מה הוא מסתובב כאן? שילך ללמוד!". לכן גם כשהיה נצרך ללכת בדרך, הלך עם תפלין ועסק בתורה.

מיתתו כפירתו

צריך להזהר מעון זה מאד. הגמרא אומרת (שם), שאין לעון זה כפרה אלא במיתה! כמו שנאמר בפסוק: "ונגלה באזני ה' צבאות אם יכפר העון הזה לכם עד תמותו" (ישעיה כ"ב, י"ד). אמרו במדרש (ויקרא רבה פרשה כ"ב, אות ו'): מצינו שיותר הקדוש ברוך הוא על עבודה זרה ולא ותר על חלול ה'. זה מה שאמר הגביא: "ואתם בית ישראל כה אמר ה' אלקים איש גלוליו לנו עבדו ואחר אם אינכם שמעים אלי ואת שם קדשי לא תחללו עוד במתנותיכם ובגלוליתכם (יחזקאל כ', ל"ט)". מוכן הקדוש ברוך הוא למחול על עבודה זרה, "איש גלוליו לנו עבדו", אך על דבר אחד אינו מוכן למחול, "ואת שם קדשי לא תחללו עוד".

תשובת המשקל

מה יעשה אדם שכבר עבר על חלול ה'? ימתין עד שימות ובכך יתכפר לו? רבנו בחיי מביא את המדרש ואומר, שיכול לתקן את עונו על ידי שיעשה תשובת המשקל, שיקדש את ה' כנגד החלול שעשה. ובזה השואל וישאל, הרי למדו רבותינו שאין כפרה אלא במיתה, איך אפשר לכפר לו על ידי דבר אחר? אלא מבאר הרב, שכפרה זו נלמדת מהסמיכות, נאמר בפסוק: "ולא תחללו את שם קדשי", ומסים: "ונקדשתי בתוך בני ישראל". הרי שחלול ה' מתכפר על ידי קדוש ה'.

עוד כותב רבנו בחיי: וכן אמר הכתוב: "בחסד ואמת יכפר עון" (משלי ט"ז, ו'). כלומר, העון - הרשע והשקר שהם הפך הטוב, יתכפרו על ידי הטוב שהוא חסד ואמת, כענין החולה שאינו מתרפא אלא בהפך החלי. אמרו במדרש (שם פרשה כ"א אות ה'): רבי נתן ורבי אחא בשם רבי סימון אמרו: אם עשית חבילות של עבירות, עשה כנגדן חבילות של מצוות. עינים רמות, והיו לטטפת בין עיניך" (דברים ו', ח'). לשון שקר, ולמדתם אתם את בניכם (שם י"א, י"ט), ידבר בלשונך דברי תורה. וידיים שפכות דם נקי" (משלי ו', י"ז), וקשרתם לאות על ידך" (דברים ו', ח'). לב חרש מחשבות און" (משלי ו', יח), והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך" (דברים ו', ו'). וכן על זו הדרך.

ענש לאלתר

שמעתי ממורי ורבי הגאון הצדיק הרב צמח מאזוז שליט"א, מעשה שהתרחש בתנוס. אחרי שנפתח בית הספר "אליאנס" של חמרת "כל ישראל חברים" בתנוס, ירדה היהדות מאד מאד, ותרד פלאים, פשטה את הרגל. היו שקימו את דברי הגמרא (שבת דף ק"ח ע"א): עשה שבתך חל... אבל יש יום אחד בשנה שכלם היו שומרים, איזה יום? יום כפורים. ביום זה כלם היו צמים ובאים לבית הכנסת להתפלל.

אחד מאנשי הקהלה היה יהודי הנקרא 'דוקטור לוי'. פעם אמר לחבריו: "אני לא מבין, מכיון שאנחנו לא שומרים תורה ומצוות, מדוע נקפיד כל כך לשמור את יום כפור? מה יש במצוה זו יותר משאר המצוות?"

חבריו ששמעו את דבריו נבהלו ואמרו: "אתה נורמאלי? אתה רוצה לחלל את יום הכפורים? אתה לא יודע שעם יום כפור לא מתעסקים?". עם זאת, דוקטור לוי נשאר בדעתו ואמר כנגדם: "אני אחלל את יום כפור, ואראה לכם שלא קורה לי כלום".

חלפו הימים והגיע היום המיוחד בשנה, יום הכפורים נכנס. אמר דוקטור לוי לחבריו: "אתם רואים את תחנת הרכבת שעל ידי בית הכנסת? עכשיו אני עולה על הרכבת ומחלל את יום הכפורים". צעקו לעברו: "לא! אל תעלה, זה מסכן!". אך הוא בשלו, הפנה את גבו לעברם ונכנס לתחנת הרכבת.

לא עברו מספר דקות, והנה כחות ההצלה מגיעים מכל עבר. מה קרה? דוקטור לוי בא לעלות לרכבת, מעד ברגליו ונפל למסלה, ומיד הגיעה הרכבת וקטעה את רגליו. באותה עת הבינו כלם שאכן עם יום כפור לא מתעסקים. אמנם הקדוש ברוך הוא רחום וחנון,

אך אפים, נושא עון, אבל לעשות עבירות ולקשר את כלם, לפרוץ גדר, זה חלול ה'! על זה הקדוש ברוך הוא מעניש מיד.

ענש שבת...

הבעל שם טוב הקדוש היה רגיל לשלח את תלמידיו לשבות אצל אנשים מסימים, בשביל שילמדו מהם מדה טובה או הנהגה ראויה. באחת השליחויות שלו, הם היו בטוחים שיפגשו אחד מל"ו הצדיקים או מגדולי הדור, אך בהסתכלות ראשונה לא ראו במארח דבר מיוחד. השבת נכנסה, חזרו יחד מתפלת שבת, עשו קדוש וישבו סביב השולחן. כאשר הגישה עקרת הבית את המנות, התפלאו האורחים, לכלם הגישה צלחות עם אכל, אבל לבעל הבית הגישה סיר מלא ומהביל! תוך כדי דבור החל בעל הבית לאכול ולאכל, עד שסיים להכניס את כל תכולת הסיר הענק אל קרבו...

תהו האנשים: 'מה כבר אפשר ללמוד ממנו? לאכול הרבה?!!'. המתין לסעודה שניה, אך גם אז הדבר חזר על עצמו, כלם אוכלים בצלחת, ורק בעל הבית יושב ואוכל תכולת סיר שלם. סעדה שלישית לא הייתה שונה, נסו להתמקד ולבדק, שמא מיוחד יחידים תוך כדי אכילתו, אך לא מצאו בו דבר. נסו לדבר אותו בדברי תורה, אך גם כזה לא מצאו דבר מיוחד.

מסירות נפש

השבת יצאה, נגשו התלמידים להודות לבעל הבית על הארוח הנפלא, אך לפני שנפרדו ממנו, שאל אחד התלמידים את בעל הבית: "מחילה מכבודך, אני לא רוצה שתפגע, אבל יש לי שאלה שמאד הטרידה אותנו במהלך השבת. מדוע כלנו אכלנו מנות רגילות בצלחות, ולא אתה אכלת סיר שלם? היית כל כך רעב? אולי אתה מכון יחודים וכונות?". השיב להם בעל הבית: "אספר לכם את סבת הענין. כאשר הייתי נער קטן, הלכתי עם אבי לחטב עצים ביער, לפתע משום מקום התקבצו סביב אבא חבורת נוצרים, הניחו לפניו צלב, וחיבו אותו להשתחוות ולנשק אותו. אמר להם אבא: 'אני לא אנשק את הצלב, אני מאמין באל אחד!'. אמרו לו: 'אם לא תשתחוהו, אנחנו נבעיר מדרה מהעצים שאתה בעצמך חטבת, ונעלה אותך באש! אין כאן אף אחד שיכול להציל אותך!'.

"אבא היה חזק ברוחו, לא הסכים בשום אופן לנשק את הצלב, כאשר ראו זאת הנוצרים, הבעירו במהירות מדרה גדולה, וחשבו שכאשר יראה את המדרה יתחרט. אך אבי לא נשבר. כשראו זאת, תפסו אותו וזרקוהו לתוך המדרה. אבא היה רזה מאד, ומול עיני תוף דקות ספורות נשאר ממנו רק אפר, מת על קדוש ה'. ראיתי זאת אחוז בקלה ופחד, אמרתי בלבי: 'מהיום אני אוכל הרבה! אני רוצה להיות שמו! אם אצטרף למות על קדוש ה', שעה שלמה יקח להם לשרף אותי!'.

באותה עת הבינו החסידים מדוע הבעל שם טוב שלח אותם אליו, רצה שיראו מה זו מסירות נפש, מה זה קדוש ה'. כך מרגיש יהודי פשוט. נשתדל בכל מעשינו לקדש שם שמים ולהרבות כבוד שמים, ובזכות זה נזכה לבנין בית המקדש ולביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

סדר תצוה לכבוד הסבא קדישא

במלאת 64 שנים לפטירתו של צמח מאזוז
הכבד קדיש המנוח מן הגאון
רבי **רחמים חי חויתה הכהן** וזכיל
ורב וראש וראביד גבא אשר האריך וחיא מכוז
מוסדותיו הקדושים יוצאים בכתיבת ספר תורה לכבוד
ולזכות כל עמי ולקידוש וטובתו בחסד ורחמים
הספר יכנס בלי ליתו צדקה מדרגה
בארמת הקדוש גרביה לקראת יום הילולתו

זכות אור 18 ₪	זכות עמוד 2,600 ₪	זכות פרשה 10,000 ₪

מחיר הספר: 18 ₪ | זכרון לזכרו: 2,600 ₪ | זכרון לזכרו: 10,000 ₪

מחיר הספר: 18 ₪ | זכרון לזכרו: 2,600 ₪ | זכרון לזכרו: 10,000 ₪

מחיר הספר: 18 ₪ | זכרון לזכרו: 2,600 ₪ | זכרון לזכרו: 10,000 ₪

ספר השיעור - עלוני בית נאמן תשע"ז

ניתן להשיג < 08-6727523 > שלוחות 1,2,3,6

להזמנות מרוכזות 052-7130554

להארות הערות הזמנות ניתן גם במייל: bait.neheman@gmail.com

**בסייעתא דשמיא אנו רוצים עד סוף השנה להוציא לאור
את החלקים הבאים של עלוני "בית נאמן" משנים
תשע"ז ואילך**

הרוצה לזכות בהנצחה הקדשה ברכה וכדומה עבור

עמוד, חצי עמ', רבע עמ' יתקשר *9105

